

DR. MAHFİ EĞİLMEZ

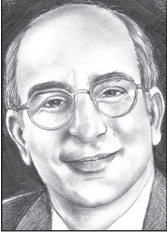

BAŞARI SIZLIĞA ÖVGÜ

Başarısızlıklar
Başarıya
Dönüştürülebilir

Remzi Kitabevi

MAHFI EĞİLMEZ İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümü'nü bitirdi. Gazi Üniversitesi'nde kamu maliyesi alanında doktora yaptı. Maliye müfettiş muavini olarak başladığı kamu kesiminden, Hazine müsteşarıyken istifa ederek ayrıldı. Özel sektörde finans kuruluşlarında üst düzey yönetici olarak görev yaptı. İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Kadir Has Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak ders verdi. *Yeni Yüzyıl* ve *Radikal* gazetelerinde köşe yazıları yazdı. CNBCe ve NTV televizyonlarında program yaptı. Altınbaş Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapıyor, www.mahfiegilmez.com blogunda "Kendime Yazılar" başlığı altında yazılar yayımlıyor ve Hitit tarihi üzerine çalışmalarını sürdürüyor.

Mahfi Eğilmez'in bugüne kadar yayımlanmış 23 kitabı var.

DR. MAHFİ EĞİLMEZ

BAŞARISIZLIĞA ÖVGÜ

*Başarısızlıklar Başarıya
Dönüştürülebilir*

Remzi Kitabevi

BAŞARISIZLIĞA ÖVGÜ / Mahfi Eğilmez

© Remzi Kitabevi, 2022

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Ömer Erduran
Düzeltili: Asaf Taneri
Son okuma: Öner Ciravoglu
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2108-1

BİRİNCİ BASIM: Ekim 2022

ÜÇÜNCÜ BASIM: Ekim 2022

Kitabın her basımı 5000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

İçindekiler

Sunuş ve Teşekkür, 9

Başarısızlıklardan Ders Çıkarabilmek, 11

İnsan Yaşamı Farklı Evrelerden Oluşur.....	13
Hatayı Nerede Yaptım?	19
Tek Dersten Nasıl Geçtim?.....	21
Matematikte Sondan İkinciymişiz	25

Özgür Düşünce, 29

Babamın Öğüdü	31
İnanç mı, Bilim mi?.....	33
Ön Yargılarından Kurtulabilmek.....	35
Koşullanmışlıklardan Kurtulmak.....	37

Analitik Düşünme, 41

Önce Merak	43
Analitik Düşünme Nedir, Nasıl Geliştirilir?	45
Analitik Düşünceye Sonuca Varmanın Yolları	49
Yirminci Yüzyılın Analitik Birikimini Anlamak.....	52

Sosyal Bilimler Okumak ve Bu Alanda Çalışmak, 55

Üniversitede Bölüm Seçimi	57
Geleceği Planlamak	62
Planlama Yaşam Boyu Sürerse Anlam Taşır.....	65
Ya Planlar Tutmazsa?.....	69

Üniversite Eğitiminden Yararlanmak İçin, 73

Üniversitelerin Durumu	75
510 Puan ile 200 Puan Arasındaki Fark	80
İİBF’de Bölüm Tercihini.....	83
İİBF Sorunu	87
Üniversiteye Girdiğiniz Gibi Çıkmayın	91

Sosyal Bilimlerle Uğraşanların Öğrenmesi Gerekenler, 95

Hukuk Öğrenmek Şart	97
Muhasebe Öğrenmenin Önemi	99
İngilizce Öğrenmek Gerekli.....	101
Genel Kültürümüzü Geliştirmek Çok Yararlı.....	104

Meslek Seçimi ve Bilimle Uğraşmak, 107

Üniversite Sonrası	109
Meslek Seçimi	112
Sosyal Bilimler Okuyanlara Öneriler	115
Dünyanın En İlginç Sosyal Bilimler Laboratuvarımız.....	118

Sınavlar ve Mülakatlar, 121

Sınavlara Hazırlanma.....	123
Mülakat Rehberi	125
Mülakatta Görünüm ve Davranış	127

Kendinizi Geliştirmek İçin, 129

Kendime Yazılar.....	131
Yazma Yeteneğini Geliştirmek İçin	
Önce Okumak Gerekir	134
Eğlenmekten, Yaşamdan Keyif Almaktan	
Asla Vazgeçmeyin	136
Hobi Edinmek	138

Çalışma Yaşamında İzlenmesi Gereken Yol, 141

Benzer Meslekler Ne İşle Uğraşıyor?	143
Yandaki Masada Ne İş Yapılıyor?.....	146
Başka Ülkelerde Konular Nasıl Ele Alınıyor?.....	149

Başarıya Giden Yol, 151

Zekâ, Akıl ve Hırs Dengesi.....	153
Başarısızlığa Övgü	155

*“Sürekli başarılı olmak mümkün değildir.
İnsan, başarısızlıklarından ders çıkarabil-
diği ölçüde başarılı olur.”*

(Bölüm başlıklarından sonraki öz-
deyişlerin tamamı yazara aittir.)

Sunuş ve Teşekkür

ÇOĞUMUZ GELECEĞİ PLANLAMADAN yaşama atılırız. Okul seçimi, meslek seçimi tesadüflere dayalı olarak ortaya çıkar. Çoğu insan, istediği okula değil ailesinin istediği ya da üniversite giriş sınavından kazandığı puanın gösterdiği okula gider. O nedenle büyük çoğunluk okuduğu okulu, bölümü ve sonra da hayata atıldığında yaptığı işi sevmez. Oysa insanın başarılı olması okuduğu alanı ve yaptığı işi sevmesine sıkı sıkıya bağlıdır. En iyisi insanın sevdiği bölümde okuması ve sonra da sevdiği veya yapmayı istediği işe girmesidir. Bunu sağlayanlar yaşamlarında mutlu olur ve başarıya ulaşırlar ya da insanın okuduğu okulu ve sonra da yaptığı işi sevmeye çalışmasıdır. Bunu becerenler ilk gruptakiler kadar olmasa bile mutlu olabilir ve başarıya ulaşabilirler. En kötüsü ise insanın sevmediği bir dalda öğrenim görmesi ve sonra da sevmediği bir işte çalışmasıdır. Bu durumda başarıya ulaşmak da, mutluluğu yakalamak da zordur.

Lisede okurken, kişinin, üniversitede ne okuyacağını yavaş yavaş düşünmeye başlaması ve üniversiteye gelince de nasıl çalışacağını planlaması gerekiyor. Plan yapmak ileride çıkabilecek pek çok soruna karşı hazırlıklı olmayı sağlar. Ne var ki yaşam çoğu kez plana programa uymaz. Onun için başarısızlıklardan kaçınmak her zaman mümkün olmaz. Amaç, hiç başarısızlığa uğramamak değildir, çünkü bu hiçbir zaman mümkün olmaz. Önemli olan başarısızlıklardan ders çıkarmayı bilmek ve o dersleri başarıya dönüştürebilmektir. Bunu yapabilenler için başarısızlıklar en az başarılar kadar yararlı sonuçlar yaratır.

Başarısızlıkların üstesinden gelmede iki mesele anahtar durumdadır: (1) Yapılan hataları görüp kabul etmek, (2) Başarısızlıklardan dersler çıkarıp aynı hataları bir daha tekrarlamamaya çalışmak. Bu ikisini becerebilen herkes başarılı olabilir.

• • •

Ömer Erduran, kitabı okuyup çok yararlandığım önerilerde bulundu. Teşekkürü borç bilirim.

Başarısızlıklardan Ders Çıkarabilmek

*“Kendinize yalan söylemeye başlamışsanız
hiçbir yanlışınızı düzeltemeyeceksiniz demektir.”*

İnsan Yaşamı Farklı Evrelerden Oluşur

“İNSAN DOĞDUĞUNDA NEYSE, öldüğünde de odur” derler. Atasözlerinin, özlü sözlerin gerçeği yansıttığına, yaşamın deneyimlerini aktardığına inanırım ve çoğu kez yazılarımda, yorumlarımda buna yer veririm. Ne var ki bu sözün doğruyu yansıtmadığını düşünüyorum. Bu söz, büyük ölçüde kaderci bir yaklaşımı yansıttıyor. Oysa benim görüşüm varoluşçuların görüşüyle oldukça benzer bir çizgidedir. Varoluşçu felsefenin kurucularından sayılan Fransız düşünür Jean-Paul Sartre’a göre insanın var oluşu, özünden önce gelir. Bir başka ifadeyle, insan önce var olur. Var oluşu onun elinde değildir. Var olduktan sonra özünü büyük ölçüde kendisi yaratır. Yaşamdaki başarılar kadar başarısızlıklar da insanın kendi eseridir. Kuşkusuz bazı tesadüflerin ve şansın da başarı/başarısızlık çizgisi ayırımında katkısı var ama dünyanın en şanslı insanı da olsak çalışmadan, akıllıca seçimler yapmadan başarıyı yakalamamız, yakalacak da elde tutmamız mümkün olmaz. İnsan yaşamında başarı kadar –hatta ondan daha çok– başarısızlığa da yer vardır. Önemli olan başarısızlıklardan ders çıkarıp başarıların sayısını başarısızlıklardan fazla yapmaya çalışmaktır.

İstisnaları bir kenara bırakırsak hiç kimse sürekli başarılı ya da başarısız olmaz. Yaşamının bir bölümünde başarısız olan bir kişinin yaşamının bir başka bölümünde başarılı olmaması ya da yaşamının bir bölümünde başarılı olan bir kişinin ardından başarısızlıklara yuvarlanmaması için hiçbir neden yoktur.

Ortaokul ve lisede matematik ve fen derslerinden sürekli bütünlemeye kalırdım. Lisede okuduğum sınıflarda veli toplantılarından sonra babamın anneme “Bu çocuk bu okulda okuyamayacak. Acaba meslek lisesine mi versek? Belki el işlerine, el becerilerine yeteneği vardır,” dediğini duyardım. Her yıl yaz aylarında bütünlemeye kaldığım dersler için kurslara gider, sınıf geçme-me yetecek bilgiyi alıp sınıfı geçtikten sonra dersleri yine ciddiye almamaya başladım. Buna karşın ortaokul ve liseyi yıl kaybetmeden bitirmeyi başardım. Ama üniversite giriş sınavını ilk yıl kazanamadım.

Ortaokul ve lisede parlak bir öğrenci olmadan sınıf geçmeyi başarsam da üniversite sınavlarında ilk defa ciddi bir başarısızlık yaşamıştım. Neden böyle olmuştu? Şimdi geriye baktığımda bunun iki nedeni olduğunu düşünüyorum. Birincisi; ben ders çalışmayı değil, edebiyatla, felsefeyle uğraşmayı seviyordum. Lisedeyken okumadığım klasik yazar hemen hemen kalmamıştı. Dostoyevski, Tolstoy, Steinbeck, Şolohov, Yaşar Kemal, Cengiz Aytmatov, Gogol, Jack London, Turgenyev, Dickens, Pasternak, Hugo, Hemingway, Puşkin, Oscar Wilde, Poe, Çehov, Sabahattin Ali, İvo Andriç, Somerset Maugham, Tennessee Williams, George Orwell, Ray Bradbury, Pearl Buck, Knut Hamsun en azından birer kitabını okuduğum yazarlardı. Polisiye ve casusluk romanlarına da düşkündüm. Sherlock Holmes, Arsene Lupin, Hercule Poirot, Perry Mason, Philip Marlowe ve James Bond öykülerinin tamamını okumuştum. Ama bu okuduklarım sadece edebiyat ve kompozisyon derslerinde işime yarıyordu. En azından o zamanlar öyle düşünüyordum. Aradan yıllar geçtikten sonra o okumaların bana özgür ve bağımsız düşünce yaklaşımı kazandıracağını, yazma yeteneğimi geliştireceğini bilemezdim. Şimdi geriye dönüp bakınca “iyi ki onları okumuşum,” diyorum. İkincisi; pek çok ders içeriğinin gerçek yaşama nasıl uygulanacağını bilmiyordum. Çünkü hocalar da anlattıkları şeylerin ne işe yarayacağını anlatmıyorlardı. Mesela cebir derslerinde türev almayı öğretiyordu hoca. Bunu hemen öğrenebiliyordum, basit bir işlemden ibaretti sonuçta. Ama

önemli olan bunu nerede kullanabileceğimdi. Mesela toplama, çıkarma, çarpma, bölme gibi işlemlerin hepsi işime yarıyordu. Yaşamımda karşılaştığım sorunları çözerken bunlara başvuruyordum. Buna karşın türev olarak çözdüğüm hiçbir sorun olmuyordu. Mutlaka bir işe yarıyordu ama neydi? Bunu kimse anlatmadı. O nedenle de lisede cebir derslerine karşı hep soğuk kaldım.

Üniversite sınavını kazanamadığım için kaybettiğim yılı bir işte çalışarak değerlendirmeye karar verdim. O zaman işe girişlerde sınav falan yoktu, lise mezunu çalışan sayısı çok fazlaydı. Bir kurumun muhasebe servisinde işçi statüsünde çalışmaya başladım. Günlük ücretim (yevmiyem) 20 TL idi, ayda 600 TL ücret alıyordum. Üniversite mezunu memurlar ise ilk girişte 495 TL aylık ücret alıyorlardı. Bu işte bir yanlışlık vardı. Ama ben memnundum. Hatta o sıralar üniversiteye gitmek mi akıllıca yoksa lise mezunu olarak çalışmak mı akıllıca olur diye düşünmeye bile başlamıştım.

Kamu kurumunun muhasebe servisinde çalışırken bir süre sonra sıradan bir insan olarak kalacağım endişesi içimde yer etmeye başladı. Kendimi lise mezunu bir muhasebeci gibi görmeye alışamıyordum. Burada lise mezunu olarak kalırsam gelebileceğim en üst düzey muhasebe şefliğiydi. Çünkü müdür düzeyine gelebilmek için üniversite mezunu olmak gerekiyordu. Öte yandan muhasebeciliği de bir meslek olarak sevmemiştim. O dönemde Gogol'un *Palto* adlı romanındaki Akakiy Akakiyeviç gözümün önüne geliyor, kendimi o konumda görüyor ve dehşete kapılıyordum. Burası bana göre değildi. Buradan çıkmam gerekiyordu. Ama nasıl?

Üniversite giriş sınavı için zaman azalıyordu. Bir yandan işte çalışıyor bir yandan da ders çalışıyordum. Ne var ki koskoca liseyi fen ve matematikte boşa geçirmiş olduğum için bir yılda bunların hepsini toparlamak mümkün olmuyordu. Yine de çalışıyordum.

O sıralarda çalıştığım servise kurumun müfettişleri teftiş için geldiler. Çok havalı ve farklı görünüyorlardı. Herkes onlara say-

gı gösteriyor, istedikleri bilgi ve belgeleri hemen veriyorlardı. Müfettişlerin çoğu Mülkiyeliydi (A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi). Diğer memurlarla aynı maaşı alıyorlardı ama onlara ayrıca sürekli olarak yevmiye veriliyordu. Böylece aylık gelirleri memurların üç katı gibi bir tutara çıkıyordu ki bu o zaman için çok büyük tutardı. Mülkiye ve müfettişlik mesleği zihnimde ilk kez böylece yer etti. Üniversite sınavına çalışmayı hızlandırdım, bir yandan da akşamları ve hafta sonları hazırlık kurslarına gitmeye başladım. Kursların gerçekten önemli katkısı oldu.

Üniversite giriş sınavından bu kez yüksek puanlar almıştım. Birçok yere girebiliyordum. Aklımın bir köşesinde çalıştığım kuruma teftişe gelen müfettişlerin okulu olan Mülkiye vardı. O dönemde alınan puanlarla fakültelere başvurulur onların açıklayacağı puanlara göre olan bölümlere girilebilirdi. Babam da “Mülkiye iyidir istersen oraya gir,” diyordu. Hem isteyken karşılaştığım müfettişlerin durumu hem de babamın sözleri kararımda etkili oldu ve Mülkiye’ye girdim. Yaşamımda yeni bir dönem başlıyordu.

Mülkiye’de başarılı bir öğrenci oldum. Her yıl yükselen bir performans gösterdim. Son sınıfta derece yaptım. Nedeni çok açıktı: dersleri sevmiştim. Yaşama son derecede uyumlu, kafamdaki soruların çoğuna yanıt bulabildiğim derslerdi. Benim kafamdaki çerçeveye çok uygundu.

Mülkiye öğrenciliği benim yaşamımdaki en başarılı dönemlerden birisidir. Sonrasında kamu ve özel kesimdeki görevlerimde, yazarlık, yorumculuk, akademisyenlik yaşamımda da aynı ivme devam etti. Arada yaşadığım başarısızlıklar olsa da başarılıların arasında onlar dikkat bile çekmedi. Lise son sınıftayken Sartre’ı, Camus’ü okumaya başlamıştım. Sartre’ın çoğu eserini, Camus’nün bütün eserlerini okudum. Camus’nün *Başkaldıran İnsan* eseri başucu kitabım olmuştu. *Yabancı’yı* okuduğumda yaşama bakışımın değiştiğini hissetmeye başlamıştım. O dönemlerde en çok ilgimi çeken felsefe varoluşçuluktaki: “İnsan var oluşuna karşamaz ama özünü oluşturmaktan sorumludur” yaklaşımı

mı yaşamım boyunca benimle birlikte yolculuk yaptı. Sorumluluk almayı, kimseye de kabahat bulmamayı, hatalarımı inkâr etmek yerine kabul edip düzeltmeye çalışmayı bu yaklaşım eşliğinde geliştirdim.

Hatalarımı kabul etmeyi öğrenmemde, babamın bana karşı yaklaşımı da en az varoluşçu felsefe kadar etkili oldu. Çocukken mahallede gün aşırı kavga ederdik. Neyle meşgul olursak olalım, mutlaka bir bahane bulurduk kavga etmek için: futbol oynarken, duvarın üzerinde otururken hatta durup dururken. Bir defasında komşunun oğlu beni babama şikâyet etmişti. Babam beni karşısına aldı ve “Şimdi burada otur, kendine bu kavgada hatan olup olmadığı sorusunu sor ve sonra gel bana nasıl bir sonuca vardığını anlat,” dedi. Tuhafıma gitmişti bu yaklaşımı. Ben sıkı bir dayak yiyeceğimi düşünmüştüm. Bizim çocukluğumuzda ana babalar çocuklarını “terbiye etmek” için dayak atarlardı. Ben bir süre oturdum düşündüm, sonra babamın yanına gittim ve “Ben haklıyım, bir futbol maçındaki kararı gereksiz yere büyütüp kavga çıkardım,” dedim. Babamın gözleri parladı, “Aferin,” dedi ve devam etti: “insan hatasını kabul eder ve düzeltmeye çalışırsa ileri gider, hatasında ısrar ederse geri gider.” Bu olayı ve babamın sözünü hiç unutmadım. Yaşamım boyunca başarısız olduğum ya da haklı çıktığım konularda hata yapıp yapmadığımı ve eğer hata yaptığımı görmüşsem bunu nasıl düzeltereğimi düşünmeyi ilke edindim.

Babamdan ve okuduklarımdan öğrendiğim bir başka şey de geleceğe doğru gözü kapalı adım atmamaktı. Ne yolda gideceğimi planlamaya başladığımda üniversitedeydim. Öncesinde böyle bir yaklaşımım yoktu, o nedenle de ilk giriş sınavında başarısız olmuşum. Üniversiteye girdiğimde önüme koyduğum bu yeni yaklaşım; yaşamımı biçimlendirmeye, planlama yapmama, karar alırken hangi yol göstericiye göre davranacağıma hep önderlik etti.

Buradan şu sonuca gelmek istiyorum: İnsan yaşamı başarılar ve başarısızlıklarla doludur. Hatalı bir yaklaşımın kaçınılmaz sonucu olarak yaşanan başarısızlıklar aslında kişiyi uyaran bir alarm

BAŞARISIZLIĞA ÖVGÜ

Ne zaman gençlerle bir araya gelsem bana sık sık gelecekteki seçimlerine ilişkin sorular yöneltiyorlar:

Kendi deneyimlerimden yola çıkarak hazırladığım bu kitabı, gençlere hayatlarının önemli bir kavşağında destek olmak için yazdım. Hem onların sorularını yanıtlıyor hem de yaşadığım başarısızlıklarla yüzleşerek onları nasıl başarıya dönüştürdüğümü paylaşıyorum.

MAHFİ EĞİLMEZ

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2108-1

9 789751 421081